

A kedvezménytörvény* és a szocialisták

2002. január 15.

A rendszerváltozás 13 éves folyamatában a politikai osztályban *egyetértés alakult ki*, hogy a nemzetépítés, a nemzeti egység kialakításának megkerülhetetlen eleme a hazai és a határon túli magyar-magyar együttműködés.

Valamennyi rendszerváltó párt, köztük a Magyar Szocialista Párt is elkötelezte magát abban, hogy a magyar társadalom felelős a határon túli magyarokért, elsősorban a Kárpát-medencei nemzeti közösségekért. Ez a politikai akarat megjelent alkotmányos kötelezettségvállalásként. Az eltelt tizenhárom évben a jogi felelősségviselés egyre inkább állami, önkormányzati, testvér-települési, civil szervezeti együttműködésben öltött, és ölt testet. De még sok tennivalóra, meggyőző munkára van szükség, hogy ez a felelősségérzet Magyarországon széleskörű társadalmi elkötelezettséggé is váljon.

Egyetértés van a mérvadó magyar politikai erők között a tekintetben is, hogy konkrét lépéseket kell tennünk: *ne keletkezzen törés* sem a magyar-magyar, sem a magyar-szomszédsági együttműködésben Magyarországnak *az Európai Unióba* elsők között történő felvétele miatt. Amikor két évtizeddel ezelőtt diplomata kollégám megkérdezte a vajdasági magyarokat, miként segíthetné Magyarország leginkább őket, Gion Nándor jeles író azt felelte: Legyetek valaki! Tizenhárom évi rendszerváltozás nyomán Magyarország európai elismertségű és befogadottságú tényező lett. A határon túli magyarok európai védelmű kisebbségi közösségekké váltak. Mögöttük áll Magyarország, a térség megkerülhetetlen tényezője, stabilizáló szereplője, s egy napjainkra majdnem kész európai kisebbségvédelmi rendszer. Lettünk valaki! De sok belső és nemzetközi erőfeszítésre, határozott és higgadt lépésre van még szükség, hogy garanciák szavatolják valamennyi határon túli magyar önazonosságát, méltó emberi megélhetését.

Nemzetközi téren pedig a magyar szocialisták szerint további *két- és sokoldalú erőfeszítésekre van szükség*, hogy érdemi fordulatot, áttörést érzünk el a határon túli magyar közösségek jogainak érvényesítésében. A határon túli magyar közösségeknek számos

---

* A szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény

Keletről Nyugatra Európa közepén

jogos, nemzetközileg is elvárt társnemzeti, illetve kisebbségi igényét még nem elégítették ki. Az elmúlt évtized összes pozitív és értékelhető előrehaladása a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ), a Magyar Koalíció Pártja (MKP), a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) kormányzati részvétele, az alapszerződések törekvései ellenére a határon túli magyar közösségek még mindig nem gazdái intézményeiknek, nem urai sorsuk alakításának. Az önazonosságuk fejlesztését, a méltó emberi megélhetésüket szavatoló autonómia-formák csak részben, vagy egyáltalán nem épülnek ki. Az élenjáró európai gyakorlattal összhangban lévő kisebbségi önkormányzatiság, a személyi, a regionális és szükség szerint a területi autonómia a kisebbségi kérdés megoldásának záloga, egyedüli garanciája.

A határon túli magyarság ügye talán a legvitatottabb nemzetpolitikai kérdés. A viták gyújtópontja az, hogyan lehet leginkább használni a határon túli magyaroknak. Melyek a leginkább célravezető módszerek? Hogyan, milyen eszközökkel támogatja legeredményesebben Magyarország a határon túli honfitársainkat?

Kormányzati indítékok

A Fidesz kormányzati tevékenységében kiemelt jelentőséget tulajdonít a „nemzetpolitikának”, a határon túli magyarság ügyének, a „magyar nemzeti integrációnak”. 1995-96 óta, a magyar-szlovák és a magyar-román alapszerződés vitájától kezdve a Fidesz folyamatosan a politikai közbeszéd, a belpolitikai ütközések, az MSZP elleni küzdelem középpontjába emelte a kérdéskört. Erre azért volt szüksége, hogy elhitesse a konzervatív beállítottságú állampolgárokkal „őszinte” nemzeti elkötelezettségét, és össze tudja kovácsolni a jobboldali szavazótábor. 1998 óta is ezt a célt szolgálja a felfűtött nemzeti – időnként nacionalista – retorika, a határon túli magyarok anyagi, politikai és erkölcsi támogatásának számottevő növelése, a szimbolikus kormányzati gesztusok sorozata, többek között a Millennium költséges ünneplése, a Magyar Állandó Értekezlet megalapítása.

A Fidesz ilyen politizálását megkönnyíti, hogy a határon túli magyarság vezetése és bázisa döntően konzervatív beállítottságú, vallásos érületű. (A Romániai Magyar Demokrata Szövetség és a Magyar Koalíció Pártja az európai Jobboldali Szövetség tagja.) Hiba lenne nem látni, hogy a Fidesz szimbolikus politikája rokonszenvet vált ki a határon túli kisebbségi bázis körében. Ezzel egyidejűleg a baloldali értékrend hatása sem lebecsülhető a határon túli magyarok körében, elsősorban a VMSZ, az RMDSZ, az UMDSZ soraiban. Ez azonban nyíltan, szervezett platformként lényegében nem jelenik meg. Míg korábban számos határon túli magyar vezető (Duray Miklós, Tótkés László) folyamatosan támadta a Horn-kormányt, jelenleg a nyilvánosság előtt ritkán hallható kritika a Fidesz-kormány politikájával kapcsolatosan. Nem mintha nem lenne elégedetlensége a határokon túl a Fidesz klientúra-építése miatt, de az elégedetlenkedőket részben megfélemlítik, részben anyagilag sakkban tartják.

A Fidesz kedveli a bombasztikus „nemzetpolitikai” megfogalmazásokat, az előkészítés nélküli hatásvadász ötleteket. Orbán Viktor miniszterelnök kész helyzetet teremtett, amikor kanadai útja során 1999. október 31-én minden előzetes egyeztetés nélkül bejelentette a „státusz törvény” ötletét*. Utólag kiderült, hogy az Orbán-kormány erről a határon túli magyarok legitim vezetőivel nem egyeztetett. A Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) szakbizottságaiban később bebizonyosodott, hogy a határon-túliaknak semmiféle koncepciójuk nem volt erre vonatkozóan. Ezt a fogását ismételte meg a miniszterelnök a MÁÉRT 2000. december 13–14-i ülésén, amikor bármiféle előzetes szakmai mérlegelés nélkül bejelentette a határon túli magyarok családtámogatását.

Az Orbán-kormány 1999. őszén olyan belpolitikai helyzetben hozta elő a státusz törvény és a szavazati jog kérdéseit, amikor kommunikációs dömpingje éppen kifulladt, és nem volt új témája. Ebben a kommunikációs pangásban jól jött a két téma, hiszen megint arról szólt a belpolitikai vita, amit a Fidesz gerjesztett.

A Fidesz és az MSZP koncepcionális különbségei

Az MSZP koncepciója kezdettől fogva az volt, hogy ne a magyarországi kedvezményeket, hanem elsősorban a szülőföldön való megélhetést szolgáló eszközöket foglalja magába a törvény. Hivatkozzon a megkötött alapszerződésekre, a kisebbségvédelmi egyezményekre, a magyar állam által a szülőföldön nyújtott támogatási formákra, így az *Illyés*, az *Új Kézfogás*, az *Apáczai Csere János Közalapítványokra*, a *Segítő Jobb* és a *Mocsáry Lajos Alapítványra*.

Az MSZP Közép- és Kelet-európai Tagozata, Egészségügyi Tagozata, Munkaügyi- és Foglalkoztatáspolitikai Tagozata 2000. június 23-i együttes ülésének közleménye így összegezte a koncepcionális különbségeket:

1. A Fidesz elképzelése a határon túliak helyzetét Magyarországon kívánja javítani.
2. Az MSZP szerint a fő cél a szülőföldön való boldogulás elősegítése. A magyarországi jogállás másodlagos a határon túli magyarok szülőföldön való boldogulásának elősegítéséhez képest.

Ez alapvető szemléleti, felfogásbeli különbség. Az MSZP a kérdést a jelenlegi koncepciónál átfogóbban kívánja kezelni, s ha törvényben gondolkodunk, akkor a határon túli magyarokról komplex törvényt kellene elfogadni .

3. Az MSZP szerint csak olyan törvény fogadható el a határon túli magyaroknak nyújtandó kedvezményekről, amely képes összhangot teremteni a magyarországi társadalom és a határon túli magyarok érdekei között, és megfelel az érvényben lévő nemzetközi

---

* „A Határon Túli Magyarok Hivatalában folynak a munkálatok azzal kapcsolatban, miként lehetne átfogóan rendezni a határon túli magyarok helyzetét”. Orbán Viktor sajtóértekezlete – MTI, 1999. október 31.

Keletről Nyugatra Európa közepén

szerződéseknél, az Európai Unió csatlakozás, a jövőbeni tagság feltételrendszerének, szomszédság-politikánk érdekeinek. A határon túli magyarok különleges jogállása nem sértheti a magyarországi társadalom, az itthoni munkavállalók érdekeit, különös tekintettel a munkaerő piacra, a járulékfizetésre, az adózásra, a családtámogatási formákra, a nyugdíj szabályokra. A pozitív diszkrimináció jegyében a foglalkoztatás és a szociális ellátás területén a határon túli magyarságnak nem lehet több jogot biztosítani, mint ami a magyar állampolgárokat megilleti.*

4. A Fidesz javaslata azzal a veszéllyel jár, hogy még jobban a Magyarországra való áttelepülésre csábítja a határon túli magyarokat.
5. Bebizonyosodtak a Magyar Állandó Értekezlet 1999. novemberi 11-12-i ülésén megfogalmazott szocialista aggályok, hogy rendkívül nehéz a törvényt érdemi tartalommal megtölteni. A kormány koncepció szerint változatlanul homályban marad, mit is kapnának valójában alanyi jogon a határon túli magyarok.

Az elmúlt két év vitái bebizonyították, hogy a státusztörvény ötletének bejelentésekor az MSZP részéről megfogalmazott szakmai és politikai érvek megalapozottak voltak. Bebizonyosodott, hogy nem lehetséges hárommillió Kárpát-medencei magyarnak alanyi jogon egészségügyi ellátást, korlátozás nélkül munkavállalási engedélyt, oktatást biztosítani. Több minisztérium álláspontja is ezt a felfogást erősítette meg. Ezért is változtatta meg a Kormány a törvény tervezet nevét először „kedvezményekről szóló” törvényre. Később a normaszöveg átfogó elnevezést kapott.

A MÁÉRT 1999. november 11–12-én rendezett értekezletén nagy viták nyomán elfogadott kompromisszum szerint az MSZP nem a különleges jogállásról szóló törvény elfogadásával, hanem egy ilyen törvény kidolgozásának lehetőségével értett egyet. A kommunikációban ezt az Orbán-kormány egyrészt előzetes MSZP egyetértésként, a nemzeti közmegegyezés megnyilvánulásaként állította be, másrészt pedig az MSZP „nemzetietlen” mivoltának bizonyítására szolgálta.

Az MSZP reagálásai

A szocialisták nem hagyhatták szó nélkül azokat a nyilatkozatokat, a MÁÉRT szakszervezetainak anyagaiban megfogalmazott irreális törekvéseket, amelyeknek a megvalósulása sérthette volna a magyar munkavállalók érdekeit, túlzottan terhelte volna a magyar költségvetést, vagy nehezítette volna az ország EU integrációját. Az MSZP folyamatosan reagált ezekre a Fidesz-ötletekre.

---

* MSZP-s aggályok a státusztörvény koncepciójával kapcsolatban

Az MSZP Elnöksége 2000. július 11-i ülésén elemezte, hogy a státusztörvény bejelentésével a Fidesz megpróbált az MSZP számára csapda helyzetet teremteni. Amennyiben az MSZP kategorikusan elutasította volna a határon túli magyarok rendezetlen hazai jogállásának törvényi szabályozását, akkor a jobboldal rászűthette volna a határon túli magyarok ügye iránti érzéketlenség, a „nemzetietlenség” bélyegét. Az Elnökség kezdeményezte a Határon Túli Magyarok Országgyűlési Biztosa intézményének létesítését.

Az MSZP a döntő álláspontot egyrészt a végső norma szöveg birtokában, másrészt lényeges módosító javaslatainak elfogadtatása után alakította ki. A törvény előkészítése során az MSZP vezető politikusai felkeresték a szomszédos országok magyar szervezeteinek vezető testületeit, és kikérték véleményüket a tervezett törvénnyel kapcsolatban*. Az ily módon tapasztalt egyöntetű támogatás meghatározóan befolyásolta a szocialisták álláspontját. Az MSZP abból indult ki, hogy mint baloldali néppárt, amely a társadalmi közép felé szeretne nyitni, nem lehet közömbös a nemzeti kérdések, ezek között a határon túliak támogatása iránt. A szocialisták érzékelték azt is, hogy a határon túli magyarság részéről felfokozott várakozás, túlzott elvárások, számos illúzió fűződött a törvény elfogadásához. Az RMDSZ radikális szárnya, az MVSZ elindított egy licitálást is, az ún. külhoni állampolgárság irreális követelésével. Több tízezer aláírást gyűjtöttek össze, ezáltal kereszteztek, leértékelték a Fidesz-kormány törvénytervezetében foglalt kedvezményeket.

Az MSZP Elnöksége 2001. február 1-én biztosítékokat kért a törvény elfogadásához. E szerint:

- A törvény végrehajtásakor mindvégig figyelemmel kell lenni az ország teherbíró képességére, a költségvetési lehetőségeire.
- A törvény tartalmazza a MÁÉRT-en elfogadott személyi hatályra vonatkozó meghatározást!
- Az ajánló szervezetek problémáit külön országgyűlési határozat rendezze.
- A Parlament illetékes bizottságai folyamatosan kövessék nyomon, ellenőrizzék, hogy a törvény rendelkezései valóban az eredeti célt, a határon túli magyaroknak a szülőföldön való méltó megélhetését szolgálják-e!
- A Parlament Foglalkoztatási és Munkaügyi Bizottsága folyamatosan ellenőrizze a munkavállalási kvóta rendszernek a magyar munkaerő piacra gyakorolt hatását. Feszültség esetén a Parlamentnek és a Kormánynak korrigálnia kell az érintett jogszabályokat.
- Az MSZP fontosnak tartja, hogy a nemzeti minimum részeként ilyen fontos kérdésekben megegyezés szülessen a parlamenti pártok között és lehetőség szerint konszenzussal fogadjuk el a törvényt.

---

* Az MSZP vezető politikusai több mint tíz helyszínen, hét határon túli magyar szervezet vezetőivel egyeztettek a kedvezménytörvényről annak elfogadása előtt. A határon túli magyar szervezetek vezetői ezeken a találkozókön egyöntetűen kérték, hogy az MSZP szavazatával támogassa a törvény elfogadását.

Keletről Nyugatra Európa közepén

- Az MSZP a fenti célból javasolja a kormánynak, hogy a parlamenti pártok tartsanak egyeztetést a törvény tervezetről szakértői, illetve vezetői szinten a közigazgatási egyeztetés után, az Országgyűlés elé történő betérjesztés előtt.
- Az Elnökség meglelégedéssel állapítja meg, hogy az elmúlt évben az MSZP számos felvetett javaslata, észrevétele elfogadásra került. Ez reményt ad a még nyitott, vitatott kérdésekben való megegyezésre.
- Az Elnökség megerősíti javaslatát a Határon Túli Magyarok Országgyűlési Biztosára, aki az eddigi parlamenti, kormányzati, közalapítványi intézményrendszert kiegészítve nyújtana jogorvoslati lehetőséget a határon túli magyar személyek és szervezetek számára a magyar hatóságok eljárásaival kapcsolatosan.
- Az MSZP Elnöksége javasolja az Országgyűlésnek, hogy a Külügyi és az Európai Integrációs Bizottság küldöttsége folytasson konzultációt az EU illetékeseivel, többek között az Európai Unió-Magyarország Társulási Parlamenti Bizottság vonalán is.
- Az MSZP Elnöksége javasolja a Kormánynak, hogy folytasson konzultációt az Európai Unió illetékeseivel, a szomszédos országok kormányaival.

A törvény elfogadása

A kedvezménytörvényt a Magyar Országgyűlés 2001. június 19-én több mint 92%-os többséggel, szinte teljes egyetértéssel fogadta el. A magyar szocialisták is megszavazták a kedvezménytörvényt.

A törvény kapcsán az alapcél, az eszközök helyes megválasztása, annak hazai és nemzetközi megjelenítése végig a viták forrása. Amikor e törvény tervezet szándékát, (korábbi nevén státusztörvény) a kormány bejelentette, kizárólag a magyarországi jogállást kívánta rendezni, meglebegtetve valamiféle magyarországi különleges jogállás ígérletét. A magyar szocialisták többször kifejtették – így az 1999-es MÁÉRT értekezleten is –, hogy elsősorban a szülőföldön nyújtott támogatásokat kellene előnyben részesíteni, s mellette párhuzamosan, kiegészítésképpen rendezni a magyarországi kedvezményeket. Az Orbán-kormány nem kevés szakmai és politikai vita után belátta, hogy nem lehet különleges jogállást adni, vagyis alanyi jogon korlátozás nélküli munkavállalást, egészségügyi ellátást, itthoni oktatást adni 3 és félmillió kárpát-medencei magyarnak. Magyarország teherbíró képessége ezt egyrészt nem teszi lehetővé, másrészt ezzel lényegében félredobtuk volna azt az alaptételt, hogy nekünk a határon túli magyarság szülőföldön való méltó megélhetését kell segítenünk, nem pedig a Magyarországra való átcsábítását. Ha az Orbán-kormány áttanulmányozta volna más államok (főként az orosz, a szlovák, a szlovén, a horvát) hasonló törvényeinek általánosságokat, s kevés konkrétumot tartalmazó passzusait, az ukrán és a román ilyen irányú intézkedéseinek tapasztalatait, akkor elkerülhetett volna néhány csapdát, a külhoni állampolgárság vágyálmait, megspórolhatta volna a fölös vitákat, a károkat okozó licitálásokat. Megta-

karíthatta volna a határon túli magyarság már most megnyilvánuló csalódásait, nem tette volna ki őket annyi illúzióknak, hiszen a határon túli magyarság a külhoni állampolgárságot ígérő licitálások nyomán döbbsent rá, hogy e törvénynek nagyobb a füstje, mint a lángja.

A törvényben foglalt kedvezmények 80%-a már eddig is megvolt, működött. A legnagyobb újdonság maga a *magyar igazolvány*. Az új kedvezmény mindössze a három hónapos munkavállalás, a diákigazolvány, a pedagógus igazolvány, néhány magyarországi utazási kedvezmény, a szülőföldön nyújtott iskolakezdési támogatás.

A szocialisták a szavazás előtt nyilvánosságra hozott *Memorandumukban** világossá tették támogatásuk tartalmát.

- A magyar szocialisták a határainkon túli magyarokkal való minél szorosabb közösségvállalásra mondanak igent.
- Eredendően nemzeti érdek, hogy a határainkon túli magyaroknak szülőföldjükön legyen méltó megélhetésük, és ott fejleszthessék önazonosságukat.
- Szorgalmazzák a határainkon átnyúló és a regionális együttműködés érdemi fejlesztését, hogy minél tartalmasabb legyen a magyar-magyar és magyar-szomszédosági együttműködés..
- A magyar szocialisták egyidejűleg kívánnak segíteni az itthoni szűkösen élőkön és a határainkon túli magyarokon.
- Kulcsfontosságú a törvény végrehajtása. Ez csak a szomszéd országok kormányaival, a határon túli szervezetekkel és a magyarországi parlamenti pártokkal együttműködve lehet eredményes.

A szocialisták tehát nem az Orbán-kormány nemzetpolitikáját támogatták a szavazáskor, s ennek hiánya később sem kérhető rajtuk számon**.

A törvény fennmaradt kritikus elemei

Szakmailag továbbra sem kellően kidolgozott a javasolt három hónapos foglalkoztatási kvóta. Ez megfelelő pontosítások nélkül feszültségek forrása lehet a magyar munkaerőpiacon, főként a határ menti megyékben. Az MSZP többszöri felszólítása ellenére a kormány nem mérte fel, hogy a határon túli magyaroknak milyen munkaerő-kínálata van: milyen szakmák-

---

* A magyar szocialisták Memoranduma a kedvezménytörvényről. (Hírlevél – az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának tájékoztatója, VII. évf. 27. sz. 2001. június 22. 3. old.)

** Tabajdi Csaba: A kedvezménytörvény értékelése (Hírlevél – az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának tájékoztatója, VII. évf. 27. sz. 2001. június 22. 1–3. old.)

Keletről Nyugatra Európa közepén

ban, milyen területi megosztásban, milyen mennyiségben kívánnak munkát vállalni, s ez mennyire felel meg a magyar munkaerőpiac keresletének? Ilyen elemzést az Orbán-kormány eddig nem készített*. A határon túliak magyarországi feketemunka vállalásainak legális keretekbe való terelése üdvözlendő cél, de kétséges, hogy a három hónapos kvóta kiszürkíti, kifehériti-e a fekete munkát, hiszen a vállalkozóknak nem lesz érdekében a legális foglalkoztatás. Nyilvánvalóvá kell tenni a határon túli magyarok számára, hogy ez a kedvezményes rendszer Magyarországnak az Európai Unióba való felvétele után már nem tartható fenn. Egyértelműnek tűnik az is, hogy a három hónapos kvóta az állandó munkahellyel rendelkező határon túliaknak nem jelent érdemi segítséget, hiszen nem fogják feladni állandó munkájukat, hogy élhessenek ezzel a jogosítvánnyal. Komoly veszélye van viszont annak, hogy a három hónapos legális munkavállalás elsősorban a Magyarországra való áttelepülés előkészítését fogja megkönnyíteni.

A kedvezményezett definíciójában a 2000. évi MÁÉRT ülésén megegyezés született, s azt az MSZP szerint be kellett volna venni a norma szövegbe. A MÁÉRT értekezlet záró dokumentumában az MSZP különvéleményeként megfogalmazta, hogy a kedvezményre jogosultak személyi körét a törvénynek tartalmaznia kell. A Kormány ezt nem fogadta el.

Az MSZP állást foglalt a szabad identitás választás elvének törvényi érvényesítése mellett. Fontos, hogy ezt sikerült a jogalany meghatározásakor elfogadtatni.

Az MSZP szerint is lehet javaslattevő jogosítványa a határon túli magyar érdekvédelmi szervezeteknek, felekezeteknek a törvény jogalanyára vonatkozóan. A Magyar Köztársaság területén igénybe veendő kedvezményekről azonban az érdemi döntést a Belügyminisztériumnak kell meghoznia. Azért tartottuk problematikusnak új „ajánló szervezetek” létrehozását, mivel azok megoszthatják a határon túli magyar közösségeket, továbbá a Fidesz-klientúra építését szolgálják. Az MSZP álláspontja szerint az ajánlás feladatát el tudják látni a már meglévő, tényleges politikai súllyal bíró, legitim határon túli szervezetek, pártok, civil szervezetek és egyházak. Ezek listáját vagy a törvény melléklete, vagy külön országgyűlési határozat tartalmazta volna.

Politikai és jogtechnikai szempontból gondot jelentett, hogy a 32 §-ból álló norma szöveg több mint tíz esetben hivatkozik külön jogszabályra, amelyek nem voltak ismertek a törvény végszavazásakor. A törvény ezért rendkívül széleskörű felhatalmazást adott a Kormánynak. Sok esetben ilyen módon nem is lehetett felmérni, mit is jelent egy-egy kedvezmény konkrétan az érintetteknek, illetve a magyar költségvetés számára. Az MSZP három esetben ragaszkodott a külön jogszabályok párhuzamos kidolgozásához, nevezetesen a munkavállalás, a társadalombiztosítás, az egészségügyi ellátás esetében.

---

* A kormány felelős a kedvezménytörvény körüli viharokért (Hírlevél – az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának tájékoztatója, VII. évf. 28. sz.)

Költségvetési vonzatok

A Kormány a 2001–2002-es költségvetésben nem különített el forrásokat erre a célra. A Külügyminisztérium vezetői arra hivatkoztak, hogy el nem fogadott törvényt nem lehet betervezni a költségvetésbe. A MÁÉRT 2000-es ülésén jelezték, hogy a költségvetési tartalékból minimálisan 5 milliárd forintot szánnak a törvény végrehajtására.

A törvény elfogadásához elegendő volt az egyszerű parlamenti többség. Az MSZP is érdekelt abban, hogy törvény részletezze az Alkotmányban rögzített felelősséget, a mindenkori magyar kormány kötelezettségeit. A törvénynek már most láthatók olyan pozitív hozadékaik, amelyek a határon túli magyarok számára fontos előrelépést jelenthetnek: például diákigazolvány, pedagógus igazolvány, utazási kedvezmények adása az érintett határon-túliak számára. Ezek olyan lépések, amelyek nem rendítik meg a magyar költségvetést, de fontos közérzetjavító hatásuk lesz a határokon túl.

Újabb politikai viták

A szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény körül 2001–2002 fordulóján ismét heves belpolitikai és nemzetközi viták lángoltak fel. Ennek két forrása van. A kormány minden kérés és figyelmeztetés ellenére sem egyeztetette a törvénytervezetet a szomszédos országok kormányaival, és az európai szervezetekkel. A végrehajtásra vonatkozó rendelkezések felszínre hozták a nézeteltéréseket a szomszédokkal, az európai szervezetek pedig nyomatékosan igényelték a kétoldalú egyetértést. A kormánynak lehetősége volt módosítani a vitatott pontokat, vagy időben elhalasztani az érvénybe léptetést a megegyezés elérésig.

Egyiket sem tette. Mindenképpen hatályba akarta léptetni a törvényt, hogy a kezdődő választási kampányban behajtsa a remélt kommunikációs hasznát. Ezért váratlan lépésre szánta el magát: paktumot kötött a román kormánnyal*, s ezzel tartalmilag „felülírta”, megváltoztatta magát a törvényt. Ez a feszültségek másik forrása. A magyar munkaerő piac megnyitása minden román állampolgár előtt egyrészt értelmetlenné teszi a határon túli magyaroknak szánt kedvezményt, másrészt – egy újabb rögtönzéssel – a szűkre szabott kvóta meghatározása révén erősen korlátozta a határon túli magyarok magyarországi munkavállalását.

Amikor tehát a szocialisták bírálják a miniszterelnök kapkodó és kárt okozó újabb rögtönzéseit, akkor nem a törvénytől vonják meg támogatásukat, hanem ellenkezőleg, éppen a törvényt védik az ellehetlenítő, választási indítékú rögtönzéstől. Az MSZP a már idézett *p*-ban tett vállalás szerint kormányra kerülése esetén bővíteni kívánja a határon túli magyaroknak nyújtott támogatást.

---

* A magyar–román egyezményről (Hírlevél – az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának tájékoztatója, VIII. évf. 13. sz., 2002. január 9. 1–5. oldal)